

Η Ευρώπη του Ενός Άκρου

27η Μαΐου 2014

Την επομένη των ευρωεκλογών ο διεθνής τύπος, σύσσωμος, κατέληξε στο εξής συμπέρασμα: Η Ευρώπη περνά οικονομική κρίση, η κρίση φέρνει γκρίνια, κι οι πολίτες εκφράζουν την γκρίνια τους αυτή ψηφίζοντας κόμματα των δύο άκρων (αριστεράς-δεξιάς) για να τιμωρήσουν τους συστημικούς πολιτικούς του φιλο-ευρωπαϊκού «κέντρου». Υπονοούμενο αυτής της ερμηνείας είναι ότι η σταθεροποίηση των ευρωπαϊκών οικονομιών θα εξισορροπήσει και το πολιτικό σκηνικό, με τα «άκρα», τελικά, να υποχωρούν (καθώς θα μειώνεται η ανεργία) και τους εκλογείς να επιστρέφουν στα συστημικά κόμματα.

Πρόκειται για εσφαλμένη ερμηνεία. Κατ' αρχάς, στις ευρωεκλογές οι ευρωπαίοι ψηφοφόροι δεν αγκάλιασαν τα δύο «άκρα». Στράφηκαν μαζικά προς το ένα άκρο: την ξενοφοβική, αντι-ευρωπαϊκή ακροδεξιά. Στην Δανία πρώτο κόμμα, με πάνω από το 25%, αναδείχθηκε ό,τι πιο μισαλλόδοξο, ακροδεξιό και ανοικτά ρατσιστικό έχει να αναδείξει αυτή η σπουδαία χώρα. Στην Γαλλία η κα Λε Πεν, κι αυτή με πάνω από το ένα τέταρτο των ψήφων, συνδύασε την έντεχνη κριτική των ελίτ Παρισίων και Βρυξελλών με την ξενοφοβία. Το ίδιο ακριβώς και στην Βρετανία του κ. Φαράζ. Στο μεταξύ ακόμα πιο ακροδεξιές δυνάμεις πετύχαιναν ποσοστά 20% στην Αυστρία, 15% στην Ολλανδία και 13% στην Φινλανδία. Στην Γερμανία εκλέχτηκε για πρώτη φορά νεοναζι ευρωβουλευτής ενώ, παράλληλα, το κόμμα AfD που ζητά κατάργηση του ευρώ πήρε ένα 7% που θα παίξει σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση του ευρωσκεπτικισμού στα πιο συντηρητικά κρατίδια της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας. Και σαν να μην έφτανε αυτό, στην Ελλάδα και στην Ουγγαρία οι νεοναζι ξεπέρασαν το 10%.

Μια ματιά στα αποτελέσματα της Ευρωπαϊκής Αριστεράς αποκαλύπτει πως το μόνο κόμμα της που πραγματικά ενισχύθηκε ήταν ο ΣΥΡΙΖΑ. Η Ευρωπαϊκή Αριστερά δεν ενισχύθηκε, παρά μόνο ελάχιστα και ως αντανάκλαση της υποψηφιότητας του Τσίπρα η οποία έδωσε κάποιους πόντους σε μερικά αριστερά κόμματα (π.χ. στην Ιταλία) στερούμενα δικής τους ενδογενούς δυναμικής. Όσο για τον ίδιο τον ΣΥΡΙΖΑ, είναι αστείο να καταγράφεται ως ακραίο, αντι-ευρωπαϊκό κόμμα. Ανεξάρτητα του αν συμφωνεί κανείς με τον ΣΥΡΙΖΑ, αν εκτιμά τον λόγο του Αλέξη Τσίπρα, αν τον εμπιστεύεται ή όχι να κυβερνήσει, ο ΣΥΡΙΖΑ έχει τις ρίζες του στην φιλο-ευρωπαϊκή αριστερά που, σε κρίσιμες στιγμές, πήρε το ρίσκο να εναντιωθεί στην υπόλοιπη ελληνική αριστερά (ακόμα και στο ΠΑΣΟΚ της δεκαετίας του 1970) τασσόμενη υπέρ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ακόμα και του κοινού νομίσματος (στα τέλη της δεκαετίας του 1990). Μέχρι και σήμερα, παρά τον ανορθολογικό αυταρχισμό των Βρυξελλών που έσυρε την χώρα στο τέλμα της απόγνωσης, χωρίς μέτρο ή λόγο, ο ΣΥΡΙΖΑ εμμένει στην φιλο-ευρωπαϊκή του στάση ψάχνοντας για λύσεις εντός της ΕΕ και εντός της ευρωζώνης. Το ότι στο εσωτερικό του υπάρχει μια ισχυρή μειοψηφία που αναρωτιέται αν θα έπρεπε να σκεφτούμε ξανά την συμμετοχή μας στο κοινό νόμισμα, όσο και να δημιουργεί προβλήματα στην ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ,

σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί άλλοθι σε όσους κατατάσσουν τον ΣΥΡΙΖΑ στα ακραία κόμματα της Ευρώπης.

Ο λόγος που οι ελίτ αρέσκονται να μιλούν για ενίσχυση των «άκρων», και που ο ΣΥΡΙΖΑ παρουσιάζεται ως αντι-ευρωπαϊκό κόμμα, είναι γιατί η παραδοχή ότι οι λαοί της Ευρώπης ενίσχυσαν το ένα άκρο μόνο, το ακρο-δεξιό, είναι επίπονη για αυτές. Κρύβονται πίσω από τον μύθο των δύο άκρων για να αποφύγουν να αποδεχθούν πως η οικονομική κρίση και οι ανορθολογικές τους πολιτικές που την ενισχύουν τροφοδοτούν μια πολύ συγκεκριμένη μορφή μισανθρωπισμού και ξενοφοβίας. Υποστηρίζοντας ότι οι ψηφοφόροι ελκύονται συμμετρικά τόσο από τους αντι-ρατσιστές αριστερούς εξτρεμιστές όσο και από τους ρατσιστές δεξιούς εξτρεμιστές, αφήνουν να εννοηθεί ότι η «πραγματική» Ευρώπη παραμένει κάπου στην μέση, μεταξύ της άκρας δεξιάς και της άκρας αριστεράς. Ότι είναι στον σωστό, μέσο δρόμο παρά το γεγονός ότι κάποιοι ευρωπαίοι ξεστρατεύουν προς την μία και άλλοι προς την άλλη μεριά του δρόμου. Τους είναι δύσκολο να παραδεχθούν ότι (Α) οι ευρωπαίοι ψηφοφόροι τείνουν να τους απορρίπτουν, και (Β) «γέρνουν» προς την μισαλλόδοξη δεξιά, χωρίς να υπάρχει αντίρροπη δύναμη εξ αριστερών.

Έξι χρόνια πέρασαν από το διεθνές οικονομικό κραχ. Τέσσερα από τότε που το ωστικό κύμα εκείνου του σεισμού κλόνισε τα θεμέλια της ευρωζώνης και, συνεπώς, της ΕΕ. Τριάντα σύνοδοι κορυφής της ΕΕ επιμελώς αρνήθηκαν να συζητήσουν τα αίτια της κρίσης και τις ρίζες τους στην αρχιτεκτονική του κοινού νομίσματος, καταλήγοντας στην μία καταστροφική απόφαση μετά την άλλη. Η ερμηνεία ότι οι πολίτες απλά ξεστράτισαν συμμετρικά προς το αριστερό και το δεξιό άκρο του πολιτικού φάσματος δεν είναι παρά η μεταμόρφωση, και συνέχιση, της Μεγάλης Άρνησης η οποία χαρακτηρίζει το πολιτικό προσωπικό στα κέντρα της ευρωπαϊκής εξουσίας.